OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)

opetusneuvos Katri Kuukka
Opetushallitus

TUVA-koulutuksen kehykset

- nivelvaiheen koulutus alkoi 1.8.2022: yhdisti LUVAn, VALMAn ja lisäopetuksen
- tavoitteena hankkia valmiuksia hakeutua tutkintokoulutukseen joko lukioon tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista
- koulutuksen aikana voi
  - vahvistaa perustaitoja
  - korottaa perusopetuksen arvosanoja tai
  - valmentautua lukion tai ammatillisen koulutuksen opintoihin
- järjestetään kattavasti ympäri Suomea
- on osa oppivelvollisuuslain toimeenpanoa
- tavoitteena, että kaikki suorittavat toisen asteen tutkintokoulutuksen

Kenelle?

- ilman toisen asteen tutkintoa oleville oppijoille, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan koulutuksen
- sekä oppivelvollisille että aikuisille, jotka tarvitsevat valmiuksia ja/tai ohjauksellista tukea siirtyäkseen tutkintokoulutukseen eli lukio- tai ammatilliseen koulutukseen
    - esimerkiksi oppijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame sekä oppijat, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen tai sitä vastaavan opetuksen jollain muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai saame
- perustellusta syystä opiskelijaksi voidaan ottaa myös hakija, joka ei ole suorittanut edellä tarkoitettua oppimäärää, jos koulutuksen järjestäjä katsoo hakijalla muutoin olevan riittävät edellytykset opinnoista suoriutumiseen
- hakija voidaan kuitenkin ottaa opiskelijaksi tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen, vaikka hän on suorittanut edellä tarkoitetun tutkinnon tai koulutuksen, jos
    - tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen osallistuminen on jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi erityisestä syystä perusteltua tai
    - kyseessä on oppivelvollisuuslain 15 §:ssä tarkoitettu osoitettu oppivelvollinen

Miten?

- TUVA-koulutus suunnitellaan yksilöllisesti jokaiselle opiskelijalle ja opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- kun koulutuksen järjestäjänä on ammatillinen oppilaitos, tehdään opiskelijalle henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS)
- koulutuksen laajuus on 38 viikkoa ja suoritusaika enintään yksi vuosi
- myös lyhyemmät jaksot mahdollisia, tutkintokoulutukseen voi siirtyä joustavasti
- opiskelijalla on oikeus saada opetusta ja ohjausta viikon aikana 22 tuntia / 29 opetustuntia (45 minuuttia)

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

- henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan opiskelijan
  - tavoitteet valmentavalle koulutukselle
  - aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
  - opiskelukielen taito ja muu kielitaito sekä opiskeluvalmiudet
  - suoritettavat koulutuksen osat ja niiden laajuus ja tavoitteet
  - tarvitsema ohjaus ja tuki ja niiden toteuttaminen
  - jatko-opinto- ja urasuunnitelma

Koulutuksen osat

Kielitietoisuus TUVA-koulutuksessa

https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kielitietoisuus-tuva-koulutuksessa

- Eri koulutuksen osien opetuksessa kielitietoisuus tarkoittaa sellaisia työtapoja, jotka vahvistavat opiskelijoiden tietorakenteita, tukevat eri tiedonalojen käsitteiden oppimista ja sanavaraston laajentamista sekä erilaisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien erottamiskykyä.
- Opettajan tulee miettiä, millaisia tekstejä opiskelijan pitää yhtäältä oppia lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan ja mitä tuottamaan itse suullisesti tai kirjallisesti. Kielitietoisen opetuksen näkökulmasta opettajan on tarpeen myös arvioida paitsi oman alansa tekstien rakennetta ja sisältöä, myös omaa opetuspuhettaan ja kirjoittamiaan tekstejä opiskelijan näkökulmasta.

Kielitietoinen TUVA-koulutus

- kielitietoisen TUVA-koulutuksen tavoitteena on vahvistaa
  - opiskelijan opiskelu- ja tutkintokielen taitoja
  - eri tiedonalojen tekstitaitoja
  - vuorovaikutus- ja viestintätaitoja
- kielitietoisessa TUVA-koulutuksessa huomioidaan kielen keskeinen merkitys oppimisessa, opetuksessa, arvioinnissa ja kaikessa toiminnassa
- opiskelijalle pyritään varmistamaan riittävät kielelliset edellytykset, joita opiskelija tarvitsee opiskeluun toisen asteen koulutuksessa

Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (2-10 viikkoa)

Opiskelija

- asettaa ja arvioi oman elämänsä tavoitteita ja toiveita
- osaa kuvata itseänsä oppijana ja opiskelijana
- tutustuu erilaisiin tapoihin oppia ja hankkia osaamista
- käyttää soveltuvia opiskelutaitoja
- osaa suunnitella omia opintojaan tavoitteellisesti
- osaa etsiä tietoa itseään kiinnostavista jatko-opinnoista sekä työelämävaihtoehdoista
- tarkastelee vaihtoehtoisia uramahdollisuuksiaan myös tulevaisuuden näkökulmasta
- arvioi omaa soveltuvuuttaan eri aloille
- osaa tehdä realistisen jatko-opintosuunnitelman ja hakeutuu sen mukaisesti koulutukseen
- valmistautuu opiskelemaan lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa
- ymmärtää ja osaa käyttää opiskelu- ja urasuunnitteluun liittyvää kieltä

Perustaitojen vahvistaminen (0-30 viikkoa)

Opiskelija

- saavuttaa sellaiset perustaidot (luku-, numero- ja digitaidot), joiden avulla hän pystyy opiskelemaan toisen asteen opinnoissa
- saavuttaa sellaisen opiskelu/tutkintokielen taidon, että se mahdollistaa toisen asteen koulutukseen osallistumiseen
- kehittää eri tiedonalojen kielen osaamista ja käyttää opiskeltavaan aineeseen sopivia opiskelumenetelmiä
- korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja erityisessä tutkinnossa, mikäli se on toiselle asteelle hakeutumisen näkökulmasta tarpeellista

Osaamisen arviointi

- koulutuksen osat arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty
  - koulutuksen osa on hyväksytty, kun opiskelija on saavuttanut koulutuksen osalle asetetut tavoitteet sekä henkilökohtaiset tavoitteet
- perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinnot arvioidaan kyseessä olevan koulutusmuodon mukaisesti, ja arvioinnin antaa koulutuksen järjestäjä, jolla on järjestämislupa tähän koulutusmuotoon
- opiskelija saa suorittamistaan opinnoista erillisen opintosuoritusotteen tai todistuksen suoritetuista koulutuksen osista

Laaja-alainen osaaminen

- TUVA-koulutus tukee kokonaisvaltaisesti valmiuksia ja osaamista, joita opiskelija tarvitsee siirtyäkseen toiselle asteelle
- laaja-alaisen osaamisen vahvistaminen kulkee läpi koko TUVA-koulutuksen riippumatta opiskelijan valitsemista koulutuksen osista
- kielen näkökulma esillä erityisesti oppimaan oppimisessa, monilukutaidossa, vuorovaikutusosaamisessa ja kulttuuriosaamisessa

Mitä TUVA-laki (1215/2020) sanoo kielestä?

12 §

Koulutuksen perusteet

- Koulutuksen perusteet tulee laatia siten, että opiskelijalla on valmentavan koulutuksen aikana mahdollisuus suorittaa lukion oppimäärään kuuluvia opintoja ja ammatillisten perustutkintojen osia ja osien osa-alueita, korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja ja vahvistaa suomen tai ruotsin kielen taitoaan.

Mitä TUVA-perusteet (OPH 2022) sanovat kielestä? #1

1.1 Koulutuksen tavoitteet

- Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan opiskelu/tutkintokielen taitoja ja eri tiedonalojen tekstitaitoja sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja siten, että hänellä on riittävät edellytykset opiskella toisen asteen koulutuksessa.

1.2 Koulutuksen kohderyhmä

- Opiskelijoiden opiskelukielen taidon tulisi olla sellainen, että he hyötyvät valmentavan koulutuksen opiskelusta ja heillä on mahdollisuus saavuttaa tarvittavat valmiudet toisen asteen opiskeluun valmentavan koulutuksen aikana.

2.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

- Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan opiskelijan
  - opiskelukielen taito ja muu kielitaito sekä opiskeluvalmiudet

Mitä TUVA-perusteet (OPH 2022) sanovat kielestä? #2

3.2 Opiskelijan osaamisen arviointi

- Opiskelijan mahdolliset oppimisen vaikeudet ja opetuskielen osaaminen tulee ottaa huomioon suunniteltaessa osaamisen osoittamisen tapoja. Esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa, opiskelijalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan muilla tavoin.

Mitä TUVA-perusteet (OPH 2022) sanovat kielestä? #3

5.2 Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot

- Opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kehittymiseen liittyvät kiinteästi opiskelu/tutkintokielen taidon ja erityisesti urasuunnitteluun liittyvien tekstitaitojen hallinta.

5.7 Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen

- Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan oman toiminnan ohjaamista sekä viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja.
- Opiskelija
    - tutustuu yleisimpiin työpaikalla käytössä oleviin tietokoneohjelmiin ja työpaikan vuorovaikutustilanteiden kieleen

5.8

- Opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin opiskelukieli, voidaan järjestää oman äidinkielen opetusta.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kehittämistä ja oppivelvollisuuslain tarkentamista valmisteleva työryhmä: tehtävänä on valmistella TUVA-koulutuksen kehittämistoimet ja oppivelvollisuuslakiin tarvittavat muutokset (1.1.2025-31.1.2026)

- koulutuksen valintaperusteiden täsmentämiseksi, huomioiden kielitaitoa koskevat vaatimukset ja oppivelvollisten asema
- koulutuksen muodostumisen pakollisuudesta ja valinnaisuudesta
- toiseksi vuodeksi TUVA-koulutukseen osoitettavien oppivelvollisten aseman selkeyttämiseksi
- oppivelvollisuuslakiin tarvittavista muutoksista oppivelvollisten sivistyksellisten oikeuksien varmistamiseksi
- muista toimista, joilla voidaan edelleen vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen sekä tukea opiskelijoiden perustaitojen vahvistumista
- on tunnistaa TUVA-koulutuksen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi tarvittavia muutostarpeita nykyisessä järjestäjäverkossa ja rahoitusjärjestelmässä
- on myös tunnistaa nivelvaiheen ja laajennetun oppivelvollisuuden hyviä käytäntöjä, joita voitaisiin ottaa laajemmin käyttöön

Tukea kielitietoisuuteen ja kielitietoiseen opetukseen

- https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kielitietoisuus-tuva-koulutuksessa
- https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja
- https://www.oph.fi/fi/opettajille/kielitietoisuus
- https://www.oph.fi/fi/kieliprofiili